

«ཐུལ་ཁབ་དང་གསར་བཟེ་»ཞེས་པའི་གནད་
བསྟུན་དང་མཆན་འགྲེལ།

ཀླུང་དབྱང་གི་ཏང་གི་སླབ་གྲི་རྩམ་འབྲི་ཚོགས་ཀྱང་
གིས་བསྒྲིགས་པ།

མཐོ་ཀླུ་ཞིའི་གསུང་བཀུལ།

གསུང་བཟུང་ཡི་ལས་འགན་ལྟེ་བ་དང་.....
གསུང་བཟུང་ཡི་རྣམ་པ་མཐོ་ལོས་ནི་དྲག་ལྷགས་
ལ་བཞུག་ནས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་ལོན་ཁྱེད་རྒྱ་
དེ་རྟེན། དེ་ཡང་དམག་འབྲུག་ལ་བཞུག་ནས་
གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཁྱེད་རྒྱ་དེ་རྟེན། མ་ཁེ་
མི་ལེ་ཉིན་རིང་ལྷགས་གི་གསུང་བཟུང་ཡི་རྣམ་དོན་
དེ་ཡང་ས་བྱུང་ལ་འཕྲིག་པ་ཅིག་རྟེན། ལྷན་གྱི་
ཡིན་ན་ཡང་འདྲ། རྒྱ་རྒྱ་ལ་ཡིན་ན་ཡང་འདྲ།
ཆར་མར་འཕྲིག་པ་ཅིག་རང་རྟེན།

རྒྱ་རྒྱ་གསུང་རིང་ལྷགས་གི་དྲག་རིམ་རྒྱ་
ཐོའི་ནང་དྲ་གཞུང་རིམ་དང་གཞུང་རིམ་འབྲུག་.....

མཚན་གཤམ་པོ་དང་པ་ཤོད། གཤམ་ཤིམ་འཁམ་
མཚན་དེ་ཤིག་མ་ཉི་ཚུན་ཤིང་དང་རྩྭ་ག་འཁེང་མི་
པ་མིག་པོན་པ་མ་མ་མཚན་སྐམ་མ་འགམ་ཏ་མང་
ཁ་དག་མིན་པོ་པོ་དང་པ་ཤོད། ང་མཚན་པོ་
དང་ཁ་མེར་འཁེན་གི་ལག་མ་དེ་ཉམས་ཞན་ཏ་
གཏོང་ཚུ་མེད་པར་ད་ཏ་པུགས་མེན་ཚུག་....
དཔོན་པ་ཤོད།

དཀར་ ཆག

ནང་དོན་གནད་བཅུ་ལྔ།

- «ཕུལ་ཁབ་དང་གསར་བཞེ་» ཞེས་པ་དེ་ཚམས་འགྲེལ་གྱི་
 སྐབས་གི་འོ་ཕུས་གནད་ཚུལ། 3
- «ཕུལ་ཁབ་དང་གསར་བཞེ་» ཞེས་པའི་མ་ཅིག་གི་
 གནད་བཅུ་ལྔ། 9

མཆན་འགྲེལ།

བར་གཞི་དང་པོའི་སྒྲིབ་གཞི།

1. ཕུལ་ཁབ་ཐེང་ཕྱི་མ་ཅ་རིང་ལུགས། (ཐོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 3 པ་).....118
2. ལོ་བཅུ་ལྔ་ཁྱེད་ཁྱིམ་རིང་ཅུང་ཟད་ཞི་བའི་སྒྲིབ་ནས་འཕེལ་བྱས་
 འཕྲོ་བའི་སྐབས་བསགས་པའི་སྐབས་འཚལ་རིང་ལུགས་གི་གྲུབ་
 ཅ། (ཐོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 3 པ་).....120
3. ལྷོ་ཚགས་ཏ་ལྷན་རིང་ལུགས། (ཐོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 4 པ་).....122
4. ལྷན་ལེའི་ཏན་ཏུ་རྩུ། (ཐོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 4 པ་).....123

5. ང་ཐོ་མིའི་སྒྲུང་། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)125
6. དུའུ་མིའི་རྩི་ཁོར་རྒྱ་སླ་ཁ་ཡ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)126
7. ལུའུ་པ་རྒྱའི་མེ་ཆི། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)127
8. ཆེར་རྒྱའི་རྒྱ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)127
9. ཞེ་རྟེ་མན། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)128
10. མིའི་ཅན། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)129
11. ཏ་ལ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)129
12. མིའི་རྒྱའི་རྟེར། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)130
13. ཀའི་རྟ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)130
14. ལང་རྟེ་ལེར་རྟ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)131
15. ཉའི་རྟེ་མན། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 4 པ་)132
16. རྒྱལ་སྤྱི་གཉིས་པ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 5 པ་)132
17. ཁར་ཆེ་ཙ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 5 པ་)134
18. ཨ་མའི་1905 ལོའི་གསར་པ་རྩེ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 5 པ་)136

ॐ. नमः. शिवाय. ॥ ॐ. नमः. शिवाय. ॥
 ॐ. नमः. शिवाय. ॥ ॐ. नमः. शिवाय. ॥

19. བན་པ་མཉམ་འབྲེལ་ལྟན་ཚལ་ས། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 8 བ་).....138

20. རྒྱལ་ཁབ་ནི་ཕྱི་ཕྱོད་ནས་སྤྱི་ཚལ་ས་ལ་བཅན་འཇག་བྱས་པའི་སྒྲིབ་ས་
ཤུགས་ཅིག་གཏན་ནས་མ་དེ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 9 བ་).....139

21. རྒྱལ་ཁབ་དེ་རྟེ་ཀེར་གིས་ཚིག་ཐག་བཅད་ནས་བཤད་པ་ནང་བཞིན་
གི་“སྒྲླ་དཔའི་འདྲ་ཤིས་གི་དྲན་མ་ཡོད་”ཅིག་དང་“རྗེས་དཔལ་གི་

- ནམ་པ་དང་དངོས་ཡོད་”ཅིག་ཀྱང་མ་རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་
9 པ་)140
22. གྱི་ཚོགས་ནས་བྱུང་ཡོད་ནའང་རང་ཉིད་གྱི་ཚོགས་གི་གོང་ལ་བསྟན་
པ་མ་ཟད། ཉིན་བཞིན་གྱི་ཚོགས་དང་ཁ་བྲལ་བའི་སྟོབས་ཀྱགས་
དེ་ནི་ཀྱལ་ཁབ་རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 9 ནས་ 10 པའི་བར་)142
23. གྱི་ཚོགས་གསར་བརྗེ་དང་། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 11 པ་)144
24. མང་ཁྱི་ཁྱེ་ཁྱེ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 11 པ་)146
25. ཏུས་ཀྱུད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 12 པ་)148
26. སེ་མེན་སའེ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 14 པ་)149
27. མི་རྩའི་ལུའི་རྩ་སི་ཅེ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 14 པ་)150
28. བུའི་ལ་སི། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 16 པ་)151
29. 1914 ལ་ནས་ 1917 ལ་བར་དུ་བྱེན་གོ་དང་ཉེ་གོ་ཀྱལ་ཁབ་
གཉིས་གིས་འཛམ་གླིང་ཁ་ལོ་སྐྱུར་དབང་ཏབ་ཐོབ་ཀྱག་ཆེད་དང་
ཇག་པ་བརྒྱབ་པའི་རྒྱ་ནོར་བཞོ་བཤའ་ཀྱག་ཆེད་བྱས་པའི་ཇག་
པའི་དམག་འཁྲུག་དེའི་དབང་གིས་ཇག་པའི་ཀྱལ་ཁབ་གི་སྤྱིད་
དབང་གིས་གྱི་ཚོགས་གི་སྟོབས་ཀྱགས་ཡོད་ཅད་“ལྷུར་མིད་”
བཏང་ནས་མོར་ཞིག་མཐར་ཕྱིན་པ་འགྲོ་བའི་ཆད་ལ་སློབས་གྲབས་
ཡོད་པ་རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 17 པ་)152
30. ཏུས་སྐབས་དམིགས་བསལ་ཅན་དེ་འདྲ་ཅིག་ཡང་ཡོད་པ་རེད།
སྐབས་དེར་ལན་ཚན་འཐབ་ཅོད་བྱེད་པའི་གྲལ་རིམ་ཁག་སྟོབས་
ཀྱགས་དོ་མཉམ་གི་ཆད་ལ་སློབས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཀྱལ་ཁབ་གི་
དབང་ཆ་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་ཐོག་གི་བར་འདུམ་བྱེད་མཁན་ཅིག་མ་བྱས་

30. བྱམས་མེད་བྱུང་ནས་དེས་གཤམ་རིམ་དེ་གཉིས་པ་ལ་གནས་སྐབས་
 རང་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་གང་འཆམས་ཅིག་འཛིན་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
 (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 19 པ་).....154
 31. ཁེའི་ལུན་སི་ཅ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 19 པ་).....162
 32. སུའུ་ལེ་ཞིད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 19 པ་).....162
 33. མཉམ་འབྲེལ་སྤྱད་གཞུང་ནང་སྐྱེལ་བས་ཡར་ཆེན་སི་ཅེས་ལས་ཀྱང་
 སྤྱད་ལུག་བྱས་པ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 20 པ་).....164
 34. ཞིན་ཏི་ཅ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 20 པ་).....165
 35. ཡ་རྩུ་ཁོར་མེད་ཆི་ལེ་རྩ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 20 པ་).....166
 36. སི་ཁོར་པའི་ལེར་རྩ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 20 པ་).....166
 37. དམངས་གཙོ་སྤྱི་མཐུན་ལམ་ལུགས་ནི་མ་ཙཱ་རིང་ལུགས་གིས་བཅད་
 སྤྱད་བྱེད་བྱུང་པའི་ཆབ་སྤྱད་གྱི་སྒྲིགས་ཡིག་ཤོག་ཅིག་རེད། (བོད་
 ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 21 པ་).....167
 38. ཡོངས་ཁྲུང་འདམས་བསྐྱེད་ལམ་ལུགས་ནི་བཟོ་བ་གཤམ་རིམ་བྱུང་
 རྒྱུ་ལ་གང་འདྲ་ཅིག་ཆགས་ཡོད་པའི་ཆད་འཇམ་པའི་ཁྲི་ཙ་ཅིག་
 རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 21 པ་).....169
 39. སྤྱད་གཞུང་མེད་པའི་རིང་ལུགས། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 25 པ་).....171
 40. “ཉེ་ཀར་རིང་ལུགས་གྱི་སྒྱུར་ཆ།” (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 26 པ་).....172
 41. རྒྱལ་ཁབ་བྱེད་ཅམ་པ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 27 པ་).....174
 42. ཏུའུ་ལིན། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 31 པ་).....175
 43. ཡོ་སྤུམ་ཙཱ་རིང་གི་དམག་འཁྲུག་(བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 31 པ་).....177
 44. ཡོ་རྒྱས་ཐོག་ཆེས་གསར་བཞེ་ཡིན་པའི་སྤྱད་ཏང་། (བོད་ཡིག་

- གྲོག་ལྟེ་ 31 པ་)178
 45. བར་འདུམ་རིང་ལུགས། (བོད་ཡིག་གྲོག་ལྟེ་ 32 པ་)179

ལེབ་གཉིས་པ། རྒྱལ་ཁབ་དང་གསར་བཞེ།
1848 ལོ་ནས་ 1851 ལོ་བར་གི་
ཉམས་ཚུང་།

46. ལེགས་པཅས་རིང་ལུགས། (བོད་ཡིག་གྲོག་ལྟེ་ 36 པ་)181
 47. གནད་དོན་དེ་ལྟ་གྲི་ 1848 ལོ་གསར་བཞེ་དང་ 1871 ལོ་
 གསར་བཞེ་ལོ་རྒྱུས་གི་མོག་ནས་ར་རྒྱུད་བྱང་ཡོད་པ་རེད་ལ་དུས་
 རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་དུས་མཚུག་དང་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་
 འཁོར་དབྱེ་གྲངས་། ལྟ་གྲི དབྱེ་དེ་ལོ་མོགས་རྒྱལ་
 ཁབ་གི་“ལྷི་ཙོགས་རིང་ལུགས་པ་”འཕྱོར་ལྟན་གཤམ་རིམ་གི་ནང་
 རྒྱུད་མིང་གཞུང་ནང་ལུགས་པའི་ཉམས་ཚུང་གི་མོག་ནས་ཀྱང་ར་
 རྒྱུད་བྱང་ཡོད་པ་རེད། (བོད་ཡིག་གྲོག་ལྟེ་ 38 པ་)182
 48. ལྷན་དམར་གི་ཐང་ཚོར་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་གན་རང་ཉིད་གི་
 དབང་ཆ་བཅང་བ། (བོད་ཡིག་གྲོག་ལྟེ་ 40 པ་)184
 49. ཡིན་ནའང་གསར་བཞེ་ནི་མཐར་ཐུན་པ་ཅིག་རེད། དེ་ད་དུང་
 ཉིས་པ་དག་པ་བྱེད་ས་བརྒྱུད་པའི་ལོ་རྒྱུས་གི་ལོ་རིམ་ནང་དུ་གནས་
 ཡོད་པ་རེད།གསར་བཞེས་རང་ཉིད་གི་ག་ཁྱིག་ལས་ཀ་བྱེད་
 ཀ་ཕྱི་མ་དེ་རྒྱལ་པའི་སྐབས་སུ་ཡོད་མིང་ཡར་ལངས་ནས་ཨའ་
 ལྷན་བརྒྱལ་པ་དེ་ཡག་པོ་བྱང་འདུག་ཟེ་དགའ་འཛོད་བྱེད་མིང་གི་
 རེད། (བོད་ཡིག་གྲོག་ལྟེ་ 41 ནང་ 42 པ་)185

50. ལྷ་ཁོ་ནི་གསར་བརྗེ་ཐངས་དང་པོ་དེས་གྲང་དབྱང་གི་གཅིག་ལྟར་
དབང་ཆ་ཁོང་འཕེལ་བཟང་བ་རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 42 བ་).....189
51. ལ་ཕོ་ལུན་གིས་ཀླུ་ཁབ་འཕུལ་འཁོར་དེ་འཕུབ་པ་བྱས་པ་རེད།
(བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 42 བ་)190
52. ཁོང་མའི་སྲིད་གཞུང་གི་རྒྱུད་པ་རྩ་མ་དང་ཆུ་བ་བདུན་པའི་ཁོང་
མའི་སྲིད་གཞུང་། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 42 བ་).....191
53. བྱིས་མ་འཇུགས་དམངས་གཙོ་དང་། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 46 བ་).....193
54. ལྷན་ཆད་ཆོགས་ཁག་ནག་པོའི་ཁོངས་མིས་ཉམ་བཟུང་བྱས་པའི་
དཔོན་རིགས་གི་ཁོ་གནས་དེ་ད་ལྟ་བྱིས་མ་འཇུགས་དམངས་གཙོ་
དང་མི་དང་། མང་ཁྱི་ལྟེ་ཁྱི་ སྲི་ཆོགས་གསར་བརྗེ་
དང་མི་བཅས་གི་ཐག་བརྒྱབ་རྒྱ་ནོར་ལ་གྱུར་པ་རེད། (བོད་ཡིག་
ཤོག་ལྗེ་ 46 བ་).....194
55. ལྷ་ཁོ་ནི་.....རིག་ཅལ་སྒྱུར་དར་དྲུས་རབས་ནས་བཟུང་གཅིག་
གྱུར་གི་རིམ་ལྡན་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་གི་རྒྱལ་ཁབ་དཔེ་འོས་ཅིག་
རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 49 བ་).....196
56. མ་ལེན། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 51 བ་).....198
57. ལེ་ཏེ་མའེ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 51 བ་).....199
58. ངའི་ལྷན་གི་དྲུས་ལྷན་རིང་པོའི་ཁོང་ལ་འཕྱོར་ལྷན་གྲལ་རིམ་གི་ལོ་
རྒྱུས་རིག་པ་བ་རྣམས་གིས་གྲལ་རིམ་འཐབ་རྩེད་གི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་
རྒྱས་རྒྱར་བཞད་མུང་བ་རེད་ལ་འཕྱོར་ལྷན་གྲལ་རིམ་གི་དཔལ་
འཕྱོར་རིག་པ་བ་རྣམས་གིས་གྲང་གྲལ་རིམ་ཁག་ལ་དཔལ་འཕྱོར་
གི་ཐོག་ནས་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་མུང་བ་རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 51 བ་).....200

ཡེ་ཤུ་གསུམ་པ། རྒྱལ་ཁབ་དང་གསར་བརྗེ།
1871 ལོའི་པ་མི་ཀྱང་ཕྱི་ལོ་ཉམས་སྦྱང་།
མ་ཁེ་མིའི་དབྱེ་ཞིབ།

59.	ཁུ་ལོ་མན། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 58 པ་).....	203
60.	ཨང་ལོ་ལུ་ས་ཁོ་ལུ་གི་“རང་མས་ལམ་ལུགས།”(བོད་ཡིག་ ཤོག་ལྗེ་ 59 པ་).....	203
61.	སི་ཐུ་ལུ་ལུ་ལུ་ (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 60 པ་).....	204
62.	ལུ་ཐོ་ཡའི་གསར་བརྗེ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 60 པ་).....	205
63.	ཐུ་ཅིའི་གསར་བརྗེ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 60 པ་).....	206
64.	གསར་བརྗེའི་དམངས་གཙོའི་སྤྱི་ཚོམས་ཡོད་པའི་གདོད་མའི་ ཡེ་ཤུའི་ཚས་ལུགས། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 67 པ་).....	207
65.	གདོད་མའི་དམངས་གཙོ་ལམ་ལུགས། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 67 པ་).....	209
66.	ཨེ་ . ས་ཨན་ཏི་ཐན། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 67 པ་).....	210
67.	སང་པ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 70 པ་).....	212
68.	ཏན་ཏི་ལུ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 70 པ་).....	212
69.	སི་ཐོ་ཏིང་ལོ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 70 པ་).....	213
70.	ལུ་ལན་ཐིང་། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 70 པ་).....	213
71.	ཐི་ཐོ་ལ་ཏི། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 70 པ་).....	214
72.	སྤྱི་གཞུང་མེད་པའི་ཀྱང་ཐོན་རིང་ལུགས། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 70 པ་).....	215

73. དབྱི་རྩེ་གྲོས་ཆོག་ས་ལམ་ལུགས་གི་ཀླུ་པོ་དང་ཁྱིམ་ས་འཇུགས་
གཉིས་ལྡན་གི་ཀླུ་ཁབ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 71 པ་).....216
74. མ་ཁེ་སེ་དང་། ལུ་ལུ་རྩེ་དང་། པ་ལུ་རྩེ་དང་བར་གི་
མི་འདྲ་བའི་ས་ནི་ཉག་ཉག་ཀླུ་ལྡན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་གི་
གནད་དོན་ཐོག་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 83
པ་)217
75. རྩལ་རབས་བར་མའི་ཀྲང་ཉི། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 85 པ་).....220
76. མང་ཉི་སེ་ཅིའུ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 85 པ་).....221
77. ཅི་ལུན་ཐེ་ཐུགས་ཁབ།(བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 85 པ་).....222

ལེའུ་བཞི་པ། གོང་གསལ་གི་རྒྱན་མཐུད་པ། ཡེན་གེ་ཡི་ཁྱི་ཁ་རྒྱན་གསལ་བཤད།

78. ལུ་ལུ་རྩེ་དང་རིང་ལུགས་གི་“ལུ་རྩེ་”ཐབས་ཤེས། (བོད་ཡིག་
ཤོག་ལྗེ་ 90 པ་).....223
79. ས་ཞིང་ཞེས་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ཅ་མེད་གཏོང་རྒྱ་དེ་ས་
བོགས་ཅ་མེད་གཏོང་དགོས་རྒྱ་ཅིག་ཡིན་པར་ས་བོགས་དེ་——
རྒྱ་ར་བཅས་བྱས་ཐིན་པའི་རྣམ་པ་རྒྱུད་གི་ཡོད་ནའང་——ལྷི་ཆོགས་
ལ་བརྒྱད་རྒྱུད་ཐེད་དགོས་རྒྱ་དེ་རེད།(བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 91 པ་).....224
80. ཀྲང་ཉི་བྱང་ཁྲེས་ལུ་ལང་ཅི་རིང་ལུགས་པ་རྣམས་.....མ་ཁེ་སེ་
རིང་ལུགས་གི་ཅ་དོན་ལངས་ཐུགས་སུ་འཁོར་བ། (བོད་ཡིག་ཤོག་
ལྗེ་ 91 པ་).....226
81. “ལྷི་ཆོགས་དམངས་གཙུག་རིང་ལུགས།”(བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 93 པ་)....228

82. དབང་ཕྱགས་དང་རང་སྤྱང་གཉིས་ཀ་ནི་བརྟན་བཅས་གི་དོན་གྱི་
 ཅིག་ཡིན་པས་དེ་ཙམ་བཟུང་གཏོང་སའི་ཀྱང་ཁོན་དེ་གྱི་ཚལ་ས་
 འཕེལ་ཀྱས་གི་དུས་རིམ་མི་འདྲ་བ་དང་བརྟན་ནས་འཕྱར་ཤོག་
 ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཙམ་བརྟན་མེད་ཅིག་ལ་ཅིས་པ་ནི་
 ཁུངས་ལུང་མེད་པ་ཅིག་རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 96 པ་).....229
83. བེ་བེར། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 100).....233
84. པའེ་ལ་ཁོའོ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 100).....234
85. སྤྲ་གཞུང་མེད་པའི་རིང་ལུགས་པས་“མི་དམངས་ཀྱལ་ཁབ་”ཟེར་
 པའི་མིང་ཚིག་དེ་བཟུང་སྤྲ་ནས་ང་ཚོར་ཀྱགས་གཏམ་ཀྱགས་ཀྱི་མང་ཐག་
 ཚད་པ་རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 101 པ་).....234
86. ལི་ཕུའུ་ཁོའོ་ནེ་ཞི། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 104 པ་).....236
87. ཞར་རྩུ་ཐེའི་ཅ་འཛིན། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 105 པ་).....237
88. ཉེ་གྲི་ཅ་ཁྲིམས་ནི་དོན་དངོས་ཐོག་ 1850 ལའི་ཅ་ཁྲིམས་ལྟ་
 གྱིད་ལྟ་ནག་དེའི་རྩ་བུས་རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་ 107 པ་) ...239
89. གྱི་ཚལ་ས་ཏང་མིར་རྩ་གྲུབ་བའི་བཅའ་ཁྲིམས། (བོད་ཡིག་
 ཤོག་ཉེ་ 108 པ་).....240
90. དམངས་གཙོ་གྱི་མཐུན་ཀྱལ་ཁབ་གི་ཆབ་སྲིད་ནམ་པ་དེ་འདྲ་ཁོ་
 བའི་འོག་ང་ཚོའི་ཏང་དང་བཙོ་བྱ་གལ་རིམ་ལ་གཞི་ནས་དབང་
 གྱུར་ཐོབ་ཐུབ་པ་དང་། དམངས་གཙོ་གྱི་མཐུན་ཀྱལ་ཁབ་
 ཅམ་དུ་མ་ཟད། འབྱོར་མེད་གལ་རིམ་གི་སྤྲ་དབང་གླེང་འཛིན་
 གི་ནམ་པ་དམིགས་བསལ་ཅན་ཅིག་ཡིན་པ་དེ་ཕྱ་གྲི་གསར་བརྗེ་
 ཚེན་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱུད་བྱང་ཡོད་པ་རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ཉེ་

- 110 པ་)242
91. “ལུ་ལུ་ནི་རིང་ལུགས།” (བོད་ཡིག་གོག་ཉེ་ 111 པ་)244
92. རུའི་ནི་ལྟར་གི་རྒྱལ་ཕྱན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལུགས། (བོད་ཡིག་གོག་ཉེ་ 112 པ་)244
93. 1866 ལོ་དང་ 1870 ལོའི་“གོང་ནས་འགྲེལ་བར་གི་གསར་བརྒྱུ” (བོད་ཡིག་གོག་ཉེ་ 112 པ་)246
94. ཞུན་གེ་སེས་མ་ཁེ་སེ་དང་འདྲ་བར་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུང་རྒྱུང་གི་ལོག་རྒྱུང་གི་རང་བཞིན་དང་གནས་རྒྱལ་དངོས་དེས་ཅན་ཅིག་གི་འགྲེལ་བཤེས་གནད་དོན་འབྱེད་ནས་ལོག་རྒྱུང་གི་རང་བཞིན་དེ་གཡོ་འགྲེལ་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་རྒྱལ་ལ་དགག་པ་ཡང་མེད་པ་ཅིག་བརྒྱན་ཡོད་ནའང་ཁོང་ཚས་ས་ཆ་གང་དུ་ཡང་མི་རིགས་གནད་དོན་ལ་སྒྲུབ་རྒྱུང་གནད་བའི་ཕྱོགས་ལྟར་སྤྱོད་ཅམ་ཡང་མཛོད་ཡོད་པ་མ་རེད། ཞུན་ན་ཡང་རྟོ་ལན་དང་། གོ་ལན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་གི་མ་ཁེ་སེ་རིང་ལུགས་པས་.....དྲེག་པར་ཕྱོགས་ལྟར་དེ་རིགས་མཛོད་གི་ཡོད་པ་རེད། (བོད་ཡིག་གོག་ཉེ་ 113 པ་) 247
95. 1798 ལོར་བཙུགས་པའི་གོང་མ་མེད་པའི་གོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ། (བོད་ཡིག་གོག་ཉེ་ 114 པ་)250
96. 1792 ལོ་ནས་ 1798 ལོའི་བར་ལ་རྒྱ་གོའི་ཞིང་ཆེན་ཆང་མ་དང་། གོང་རྒྱལ་ཆང་མར་མེ་གོ་ལྟར་གི་རང་རྒྱུང་དབང་ཆ་ཆ་ཆང་བ་རེ་ཡོད་པ་རེད། (བོད་ཡིག་གོག་ཉེ་ 115 པ་)251
97. ཁ་རྒྱན་ཡ་ཁོར་ལྟར་གི་གཟི་བརྒྱུད། (བོད་ཡིག་གོག་ཉེ་ 118 པ་)253

98. ཅེ་མེའི་མེའི་མེས་སྐྱ་ 6 ཅེས་ 11 ཉིན་སྤུལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་གི་དོན་
 སྤྱིང་ལྟན་པའི་གཏམ་བཤད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 118 བ་).....254
99. ཅེས་ཅོགས་དང་ཁ་ཕྱལ་རྒྱུ་ལས་འགུལ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་
 120 བ་).....256
100. དབྱེ་མཚམས་དེའི་ཐོག་མཐར་ཕྱིན་པའི་དམངས་གཙོ་དེ་སྤྱི་ཅོགས་
 རིང་ལུགས་ལ་གྱུར་པ་རེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སྤྱི་ཅོགས་རིང་
 ལུགས་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐབ་བྱའང་བྱུང་བ་རེད། (བོད་
 ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 122 བ་).....256
101. མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཙོ་དུ་གྱི་དབང་ཆ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་
 123 བ་).....257
102. སྤྱི་མཐུན་དང་མི་དང་“གསར་བརྗེ་”ཆོང་པ་ཉམ་འདྲད་ཅན་
 དམངས་གཙོ་ཕྱོགས་ཁག་གིས་སྐྱ་ 7 བ་ནས་ 8 བའི་བར་ང་ཆོའི་
 ཉང་ལ་གནོད་འཚེ་བྱས་པ། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 128 བ་).....259

ལེབ་ལྗང་། རྒྱལ་ཁབ་མེད་པར་འཁྱུར་བའི་ མང་གཞིའི་དབལ་འབྱུར།

103. མ་ཙ་རིང་ལུགས་སྤྱི་ཅོགས་གི་རང་དབང་དེ་ཐོག་མཐར་བར་གསུམ་
 ཏུ་གནའ་རབས་གི་ཞི་ལ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གི་བྱན་གཡོག་བདག་པོ་
 ཁོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་རྒྱུ་རིང་དབང་དང་ཕལ་ཆེར་གཅིག་པ་
 རེད། (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྗེ་ 136 བ་).....260
104. ཐ་གལ་གི་དབལ་འབྱུར་རིག་པ་བ་ནམས་(དེའི་ནང་འབྱུར་ལྟན་གྲལ་
 རིས་གི་དགོ་གན་ཆེན་མོ་དང་“ང་ཆོའི་”དུའུ་ཀང་ཆུང་ཡོད་)གིས་

གྱི་ཚྭ་གས་རིང་ལུགས་པར་ཁོ་ཚས་མི་དང་མིའི་བར་གི་འདྲ་མཉམ་
 མིན་པ་དེ་བརྟེན་པ་དང་། ཁོ་ཚས་འདྲ་མཉམ་མིན་པ་དེ་ཅ་
 མེད་གཏོང་གྱི་འི་“རེ་སྤང་”བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད་ཟེ་དུས་རྒྱུན་དུ་ཁ་
 ཏུང་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། (བོད་ཡིག་གོ་ག་ལྟེ་ 146 བས་ 147
 པའི་བར་).....263

105. ཁོ་དབང་དེ་གྱི་ཚྭ་གས་གི་དཔལ་འབྱོར་སྤྱི་ག་གཞི་དང་དཔལ་འབྱོར་
 སྤྱི་ག་གཞིས་ཚད་འཛིན་བྱེད་པའི་གྱི་ཚྭ་གས་གི་རིག་གནས་འཕེལ་
 རྒྱས་འགྲོ་བ་དེ་ལས་བཀྲལ་བྱ་བ་པ་ཅིག་ནས་ཡང་ཡོང་གི་མ་རེད།
 (བོད་ཡིག་གོ་ག་ལྟེ་ 147 པ་).....265

106. མི་གཅིག་འདྲ་མིན་པར་ངལ་རྩལ་ཆད་མི་འདྲ་བར་(དོན་དངོས་
 ཐོག་ཆད་མི་འདྲ་བ་རེད་)དབག་ནས་ཐོན་རྒྱས་ཆད་འདྲ་བ་སྤྱོད་
 པའི་“འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གི་ཁྲིམས་དབང་།”(བོད་ཡིག་གོ་ག་ལྟེ་
 148 པ་).....267

107. པོ་སྤེལ་ལུ་འོ་རྩུ་མི་ཅིས་བཅམས་པའི་སྤྱང་ནང་བཤད་པའི་ཚས་
 ལུགས་སྤྱབ་ལྟའི་སྤྱབ་སྤྱག་ནང་བཞིན། (བོད་ཡིག་གོ་ག་ལྟེ་ 152
 པ་).....268

108. གལ་སྲིད་ཁོ་འོ་ལུ་ཡོ་ཐེ་ཅིན་གས་གི་མི་སྤྱོ་གོ་ལ་རྩུ་དང་།
 ཁོར་ཉེ་ལི་ཞུན་དེ་ཚ་.....གྱི་ཚྭ་གས་ཏ་ལུན་རིང་ལུགས་པར་གྱར་
 པ་དང་། ཡང་ན་.....གོ་ཡོས་བཤད་པ་ལྟར་སྲིད་གཞུང་མེད་
 པའི་རིང་ལུགས་གི་ཀྲལ་སྤྱང་འཕལ་འཛིང་པར་གྱར་པའི་རྗེས་
 སྤྱང་སྲིད་གཞུང་མེད་པའི་རིང་ལུགས་པའི་ནང་ལ་ཡོན་ཏན་སྤྱོ་
 ཅམ་ཡང་མི་ཤེས་མཁན་ད་དུང་ཡོད་པ་རེད། (བོད་ཡིག་གོ་ག་ལྟེ་

154 པ་).....269

109. གྲང་ཁན་རིང་ལུགས་འོག་དུས་སྐབས་ངེས་ཅན་ཅིག་གི་ནང་ལ་
ཐ་ན་འཕྱར་ལྷན་གྲུལ་རིམ་མེད་པའི་འཕྱར་ལྷན་གྲུལ་རིམ་
 གི་ཀླུ་ཁབ་ཀྱང་རང་འཇགས་སུ་འཛོག་སྟེན་གི་རེད། (ཐོད་
 ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 155 པ་).....271

**ལེབ་ཀླག་པ། མ་ཁེ་མི་རིང་ལུགས་དེ་སྐབས་
 འཛེལ་རིང་ལུགས་པས་ཐ་གྲུལ་ཅན་
 ཅིག་ལ་སྒྱུར་པ།**

110. ཅི་ཉི་ན། (ཐོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 162 པ་).....272
111. སྟེན་གཞུང་མེད་པའི་རིང་ལུགས་པས་པ་མི་ཀྱང་ཉི་དེ་ཁྲོ་ཆ་“རང་
 ཉིད་གི་”ཡིན་པར་བྱུང་བསྐྱགས་བྱེད་རྒྱུ་འདི་རེ་རན་རང་བྱེད་གི་
 ཡོད་པ་རེད། ཁྲོ་ཆའི་མེས་ལ་དེས་ཁྲོ་ཆའི་གཞུང་ལུགས་ར་
 སྟེན་བྱེད་བྱ་བ་གི་རེད་པས་མ་གི་ཡོད་པ་རེད། (ཐོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་
 163 པ་).....273
112. མི་ལེ་ལན། (ཐོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 165 པ་).....274
113. རའོ་ལེ་ས། (ཐོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 165 པ་).....275
114. 1900 ལོའི་པ་མའི་ཀླུ་སྟེན་སྟེ་ཆགས་དང་མའི་འབྲུས་མི་ཆགས་
 ཆན་ཤོག་བརྟན་པའི་གྲོས་ཆོད། (ཐོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 165 པ་).....276
115. ཨོན་མེད་རྒྱུ་ལེ་མའི་“1789 ལོ་ནས་ 1871 ལོའི་བར་གི་གསར་
 བརྒྱུ་དུས་སྐབས་”གི་རྒྱུ་ལེ་ 1905 ལོ་ནས་བརྒྱུ་ལེ་ལུགས་
 ལའང་དུས་སྐབས་དེ་དང་འདྲ་བ་ཅིག་འགོ་ཆགས་པ་རེད། (ཐོད་

	ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 174 ལ་).....	278
116.	ཡན་ཏི་ཁུ་ཁོ་ (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 175 ལ་).....	279
117.	ལུ་ཏི་ལུ་ལུ་ལུ་ (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 175 ལ་).....	280
118.	ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 175 ལ་).....	281
119.	ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 183 ལ་).....	282
120.	ལུ་ལུ་ལུ་ (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 188 ལ་).....	283
121.	ལུ་ལུ་ལུ་ (བོད་ཡིག་ཤོག་ལྟེ་ 188 ལ་).....	283